

Adroddiad Blynyddol Panel Strategol Plant ac Oedolion

2013-14

Cyflwyniad

Cychwynnwyd ar y gwaith o ddatblygu strategaeth gorfforaethol gynhwysfawr ar gyfer diogelu plant ac oedolion bregus yng Ngwynedd yng ngwanwyn 2013 yn sgil archwiliad gan Estyn, Arolygaeth ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru ar ansawdd gwasanaethau addysg plant a phobl ifanc yr awdurdod. Yn ychwanegol, ac ar yr un adeg, nododd Cyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol fod arni angen strwythur fyddai'n gyfrwng i'w sicrhau o ymrwymiad y Cyngor yn gorfforaethol i faterion diogelu gan fod hyn yn ofyn statudol. Roedd yn awyddus hefyd i sefydlu strwythur ar lefel uchel fyddai'n gyfrwng i adnabod ac i ymateb i unrhyw broblemau fyddai'n codi yn y maes ar lefel gorfforaethol .

Yn yr Adroddiad yn dilyn archwiliad Estyn nodwyd y canlynol fel argymhelliad

Argymhelliad 1 : Gwella diogelu drwy sicrhau bod gweithdrefnau a pholisïau'r cyngor yn cael eu deall yn glir gan bawb sy'n gweithio i'r awdurdod ac yn cael eu diweddarau a'u lledaenu'n rheolaidd

O ganlyniad, sefydlwyd Panel Strategol Diogelu Plant ac Oedolion, sy'n cynnwys aelodau arweiniol ac uwch swyddogion perthnasol. Mae'r Panel yn cael ei gefnogi gan Banel Gweithredol Diogelu Plant ac Oedolion sy'n cynnwys rheolwyr dynodedig o holl adrannau'r Cyngor. Drwy'r paneli hyn mae'r Cyngor wedi adolygu ac ehangu yn sylweddol ei drefniadau mewn perthynas â diogelu, gan gynnwys datblygu polisïau corfforaethol ac adrannol, codi ymwybyddiaeth a darparu hyfforddiant, a sicrhau cydymffurfiaeth gydag anghenion gwiriadau cyflogaeth.

Yn ei adroddiad ar y sesiwn monitro ôl-arolygiad cyntaf, dyddiedig 25 Ebrill 2014, mae Estyn yn nodi:

Ers yr arolygiad, mae'r awdurdod wedi blaenoriaethu diogelu yn briodol yn ei strategaeth gorfforaethol. Mae hyn wedi gosod seiliau addas i'r broses o wella. O fewn cyfnod byr i ddiwedd yr arolygiad, fe fabwysiadodd yr awdurdod bolisi diogelu corfforaethol priodol. Mae hyn wedi arwain at ddatblygu a mabwysiadu polisïau cyfatebol ar gyfer bron pob gwasanaeth.

Mae'r adroddiad yn codi pwynt gweithredu pellach ym maes monitro cyflawni'r polisi diogelu corfforaethol er mwyn galluogi uwch-reolwyr a'r paneli i :

...farnu i ba raddau y mae pawb sydd yn gweithio i'r awdurdod yn deall y gweithdrefnau a pholisïau yn glir ac yn eu gweithredu yn briodol ac effeithiol.

Bydd Estyn yn dychwelyd yn ystod tymor addysgol hydref 2014 i asesu cynnydd cyffredinol y gwaith ar weithredu'r polisïau diogelu ac yn arbennig y dulliau o fonitro ymwybyddiaeth a gweithredu aelodau a staff o'r polisïau diogelu corfforaethol.

Adroddiad Blynyddol Panel Strategol Plant ac Oedolion

Yr hyn sydd wedi ei wireddu yn ystod y flwyddyn:

1. Cafodd y Polisi Diogelu Corfforaethol ei fabwysiadu gan Gabinet y Cyngor ar 30/3/2013. Mae'r polisi corfforaethol yma a'r polisiau adrannol priodol yn eu lle ac ar gael i staff drwy mewnrwyd y Cyngor.
2. Mae cyfres o weithdai codi ymwybyddiaeth wedi cael eu darparu – un ar gyfer aelodau a chwech ar gyfer uwch reolwyr a rheolwyr canol. O ganlyniad, bu 25 o aelodau a 200 o reolwyr yn y sesiynau ar eu cyfer. Mae'n fwriad cynnal dwy sesiwn ychwanegol ar gyfer rheolwyr. Hefyd, mae bwletin gwybodaeth wedi ei ddarparu ar gyfer rheolwyr i raeadru gwybodaeth ar ddiogelu i'w staff. Mae pecynnau hyfforddiant electronig hefyd wedi eu datblygu.
3. Mae ffyrdd o asesu dealltwriaeth aelodau a staff o faterion diogelu yn cael eu datblygu.
4. Mae'r broses o adolygu polisiau drwy'r Panel Gweithredol Diogelu ac yna ymlaen am gymeradwyaeth i'r Panel Strategol Diogelu eisoes wedi cychwyn ar ei gylch adolygu cyntaf.

Datblygodd y Panel Diogelu Strategol Gynllun Gweithredu sydd wedi ei rannu yn feysydd gwaith, fel a ganlyn:

- 1. Sicrhau dealltwriaeth o weithdrefnau a pholisiau diogelu corfforaethol o fewn y Cyngor.**
 - i. Cafodd y Panel Strategol Diogelu Plant ac Oedolion a'r Panel Gweithredol Diogelu Plant ac Oedolion eu sefydlu yn Nhachwedd 2012 er mwyn sicrhau datblygu'r polisiau a'r gweithredu angenrheidiol o fewn maes diogelu. Mae aelodaeth y Panel Strategol yn cynnwys Aelodau'r Cabinet; Aelod Cabinet Gofal, Aelod Cabinet Addysg, Aelod Cabinet Gwynedd Iach a Phlant a Phobl Ifanc sydd hefyd yn Aelod Arweiniol Plant a Phobl Ifanc; Cyfarwyddwr Corfforaethol a Chyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol a Chyfarwyddwr Corfforaethol a Swyddog Arweiniol Plant a Phobl Ifanc a Phenathiaid Adrannau.
 - ii. Mae'r Panel Strategol Diogelu yn arwain ar osod y cyfeiriad strategol gan ddelio gyda materion ymarferol sy'n gofyn mewnbwn ar y lefel uchaf. Mae'r Panel Gweithredol yn cynnwys rheolwyr dynodedig o holl adrannau'r Cyngor ac yn datblygu gwaith yn ôl y cyfeiriad sy'n cael ei osod gan y Panel Strategol.
- 2. Sicrhau ymwybyddiaeth a chydymffurfiaeth o'r 'Polisi a Chanllawiau Diogelu Plant ac Oedolion' corfforaethol.**
 - i. Cafodd y Polisi Corfforaethol ei gymeradwyo gan Gabinet Cyngor Gwynedd ar 30/3/13. Bydd y polisi yn cael ei adolygu yn rheolaidd bob blwyddyn. Cafodd y polisi corfforaethol ei adolygu eleni ym mis Mai 2014.
 - ii. Mae pob adran yn y Cyngor wedi cynhyrchu a chadarnhau eu polisi diogelu adrannol. Bydd y rhain hefyd yn cael eu hadolygu yn flynyddol gan y Panel Strategol. O fewn pob adran penodwyd un rheolwr yn " berson dynodedig " a'r

Adroddiad Blynyddol Panel Strategol Plant ac Oedolion

rheolwr yma fydd yn arwain ac yn bwynt cyswllt yn y maes diogelu o fewn yr Adran arbennig honno.

- iii. Mae drafft o bamffledi a phosteri gwybodaeth yn cael eu datblygu ar hyn o bryd gyda'r bwriad o'u cyhoeddi erbyn dechrau Medi 2014.
- iv. Mae rhaglen gyfrifiadurol CETIS yn cael ei defnyddio i ymgyswrtu staff â pholisïau'r Cyngor ac mae'r polisi diogelu wedi ei osod arno gyda'r disgwyliad y bydd pob aelod o staff yn ymgyswrtu â'r polisi drwyddo. Mae 350 o staff wedi dilyn yr hyfforddiant ar-lein hyd yma.
- v. Mae'r System Gweithlu Diogel sy'n sicrhau fod yr holl staff sydd angen gwiriad cyflogaeth wedi ei osod yn ei le ac yn weithredol. Mae Protocol Gweithredu'r System Gweithlu wedi ei ddatblygu a'i gymeradwyo. Mae hyfforddiant ar y system sy'n cynnwys y modiwl Gweithlu Diogel, wedi ei drefnu ar gyfer pob aelod o'r staff rheoli gan gynnwys yr Uwch Reolwyr a'r Rheolwyr Canol.

3. Darparu hyfforddiant diogelu ar gyfer aelodau, staff a rheolwyr.

- i. Mae hyfforddiant Lefel 1 plant wedi ei ddarparu drwy raglen e-ddysgu ers mis Chwefror 2014 a disgwyliar i holl staff y cyngor fod wedi ei gyflawni'n llwyddiannus. Bydd pob aelod o staff yn ail gyflawni'r rhaglen 'hyfforddiant gloywi' bob tair blynedd.
- ii. Mae cynnwys sesiynau hyfforddiant Lefel 1 oedolion yn cael eu datblygu ar y cyd rhwng yr Uned Datblygu Gweithlu, Adran Gwasanaethau Cymdeithasol, a'r Gwasanaeth Dysgu a Datblygu Corfforaethol.
- iii. Cynhaliwyd sesiynau hyfforddiant ar 'Rheoli Honiadau o Gam-drin Proffesiynol' ym mis Chwefror a Mawrth 2013 ac ym mis Ionawr 2014 ar gyfer gweithwyr proffesiynol asiantaethau partner gan Fwrdd Lleol Diogelu Môn a Gwynedd.
- iv. Cafodd sesiwn hyfforddiant diogelu ar gyfer aelodau ei gynnal ar Mai'r 7fed, 2014.

4. Cymeradwyo, dosbarthu a sicrhau ymwybyddiaeth o 'Bolisi a Chanllawiau Diogelu'r Gwasanaeth Addysg'

- i. Cafodd y Polisi Amddiffyn Plant ei ddiwygio, ei ail-gyflwyno i ysgolion a'i ddosbarthu ymysg timau canolog yr Awdurdod Lleol. Mae trefniadau cadarnhau'r polisïau a'r hyfforddiant yn eu lle ar gyfer staff ac ysgolion drwy gyfrwng y penaethiaid.
- ii. Bydd pob gweithiwr o fewn y gyflogres addysg yn derbyn hyfforddiant lefel 1, un ai'n uniongyrchol neu drwy Educare, rhaglen hyfforddiant cyfrifiadurol ar-lein. Cyflogres newydd arlwygo a glanhau wedi trosglwyddo i fod o dan ofal yr adran addysg o Chwefror 2013 ymlaen ac mae rhaglen hyfforddi mewn lle i hyfforddi'r gyflogres newydd. Mae Gwasanaeth Dysgu a Datblygu y Cyngor yn datblygu adnodd hyfforddi ar-lein ddwyieithog fydd ar gael i bawb. Unwaith y bydd hwn yn ei lle ni fydd angen defnyddio Educare.

Adroddiad Blynyddol Panel Strategol Plant ac Oedolion

- iii. Cafodd cyfres o ddyddiadau hyfforddiant mewn swydd diwrnod llawn Lefel 2 eu cynnal yn ystod 2012-13, ac mae rhaglen 2013-2014 yn weithredol ar hyn o bryd. Cafodd y rhain eu cynnal gan ymgynghorydd allanol a Swyddog Grwpiau Bregus yr adran, yn ogystal â'r Cyn Uwch Reolwr Addysg sy'n gyfrifol am Ddiogelu. Mae pob Pennaeth a Llywodraethwr Dynodedig Amddiffyn Plant wedi'u gwahodd. Mae dros 90% o staff yr Adran Addysg wedi mynychu'r hyfforddiant hyd yma, gyda'r gweddill yn mynychu eleni.
- iv. Mae swyddogion perthnasol yr Adran wedi mynychu hyfforddiant lefel 3 ac mae rhaglen Lefel 3 pellach yn cael ei drefnu eleni i reolwyr eraill

5. Sicrhau awdit blynyddol annibynnol o ansawdd gweithdrefnau Diogelu ac Amddiffyn Plant mewn ysgolion,

- i. Cafodd cynllun Sir Caerfyrddin o asesu parodrwydd i ymateb i anghenion diogelu o fewn y gyfundrefn addysg ei addasu ar gyfer ymweliadau monitro sampl o 11 o ysgolion yn ystod tymor yr haf. Cafodd ysgolion eu rhagrybudd o fwriad yr awdurdod i gynnal yr awdit drwy gyfrwng grwpiau strategol uwchradd a chynradd tymor yr Hydref 2013.
- ii. Bydd pob ysgol ymwelwyd â hi yn derbyn adroddiad a chynllun gweithredu ac amserlen ar gyfer gweithredu ar yr argymhellion. Bydd adroddiad cyfansawdd yn cael ei ddarparu i'r Adran Addysg, gydag argymhellion i'w bwydo i'r cynllun gweithredu Diogelu adrannol. Bydd hefyd yn adrodd i'r Panel Strategol ac i'r Panel Gweithredol. Disgwylir yr adroddiad erbyn diwedd Mehefin 2014.

6. Sicrhau awdit blynyddol annibynnol o ansawdd gweithdrefnau Diogelu ac Amddiffyn Plant ar draws adrannau a gwasanaethau, drwy samplu gweithdrefnau gweithredol Diogelu.

- i. Mae ymgynghorydd allanol wedi ei chomisiynu i gynnal gwaith awdit ar ansawdd gweithdrefnau diogelu adrannau'r Cyngor. Disgwylir i'r adroddiad fod ar gael erbyn Gorffennaf 2014.

7. Sicrhau fod y flaenoriaeth i faes Diogelu Plant ac Oedolion yn cael eu hadlewyrchu yng Nghynllun Strategol y Cyngor

- i. Mae'r flaenoriaeth strategol i faes Diogelu Plant ac Oedolion i'w weld yng Nghynllun Strategol 2014-17 yn GOF2: Diogelu Plant ac Oedolion.

8. Aelodau Arweiniol yn derbyn tystiolaeth o berfformiad corfforaethol / trawsadrannol y Cyngor parthed materion diogelu plant ac oedolion.

- i. Mae Aelodau'r Cabinet sydd â chyfrifoldebau am feysydd Gofal Cymdeithasol a Phlant a Phobl Ifanc yn aelodau o'r Panel Strategol Diogelu Plant ac Oedolion. Cadeirydd y Panel yw'r aelod Gwasanaethau Cymdeithasol ac Iechyd (Strategol). Bydd y Panel yn derbyn adroddiadau ar sail dangosyddion sy'n cael eu datblygu ar gyfer ei gyfer.

Adroddiad Blynyddol Panel Strategol Plant ac Oedolion

- ii. Mae'r Cyfarwyddwyr Corfforaethol, y Pennaeth Addysg a'r Pennaeth Gwasanaethau Plant a Theuluoedd yn aelodau o Fwrdd Diogelu Môn a Gwynedd.

9. Cefnogi swyddogaethau a dyletswyddau'r Cyfarwyddwr Statudol (Gwasanaethau Cymdeithasol) o fewn y Cyngor.

- i. Mae gwaith diogelu plant ac oedolion yn rhan o ofyniad statudol y Cyfarwyddwr Statudol ond yn ddyletswydd ar y Cyngor yn ei gyfanrwydd. Mae gwaith y Panel Strategol yn dangos cefnogaeth adrannau ar draws y Cyngor i'r dyletswyddau hyn.
- ii. Mae Adroddiad y Cyfarwyddwr Statudol yn cael ei ryddhau'n flynyddol. Mae cyfeiriad penodol at y gwaith diogelu yn y rhagair ac yn fwy manwl ar dudalen 17 yn adroddiad 2012-13.
- iii. Bydd adroddiad blynyddol y Panel Strategol sy'n amlygu gweithgaredd yn y maes yn cael ei ryddhau ym mis Gorffennaf 2014.

10. Rhannu gwybodaeth am weledigaeth, blaenoriaethau a pholisïau'r Panel Diogelu

- i. Drwy gyfrwng y Paneli Strategol Diogelu a'r Panel Gweithredol Diogelu mae'r weledigaeth, blaenoriaethau a pholisïau'r Panel Diogelu wedi cael eu lledu i reolwyr a staff y Cyngor drwy gyfrwng dogfennau polisi a hyfforddiant. Mae diweddariad o'r Llawlyfr Caffael fydd yn cael ei ryddhau ym mis Mehefin yn rhoi cyfarwyddyd i staff y Cyngor wrth gomisiynu ac i'r cyrff sydd yn darparu gwasanaethau i'r Cyngor o'r disgwyliadau arnynt hwy ym maes diogelu

11. Cryfhau'r cysylltiadau rhwng y Bwrdd Lleol Diogelu Plant a gwasanaethau o fewn y Cyngor

- i. Cafodd adroddiad Ôl arolwg Estyn ei gyflwyno i'r Bwrdd Lleol Diogelu Plant Môn a Gwynedd ym Medi 2013. Mae'r Cyfarwyddwr Corfforaethol Statudol, Pennaeth Gwasanaethau Plant a Chefnogi Teuluoedd a Phennaeth yr Adran Addysg yn aelod o'r Bwrdd Lleol.

12. Trefniadau comisiynu neu reoleiddio gwaith gyda phlant a phobl ifanc y Cyngor gan asiantaethau/cyrff eraill.

- i. Comisiynwyd adroddiad gan Archwilio Mewnol i asesu'r anghenion ar gyfer datblygu ymarfer da o fewn y maes comisiynu a chaffael. O ganlyniad, sefydlwyd Grŵp Tasg Caffael a Chytundebau sydd wedi llunio diweddariad i'r Llawlyfr Caffael. Bydd y Llawlyfr Caffael yn cael ei gyhoeddi ym mis Mehefin 2014 ac yn cynnwys:
 - arweiniad cyson ar faterion diogelu
 - atodiad penodol ar ddiogelu (cynnwys cymalau safonol ac ystyriaethau yn y broses caffael)
 - atodiad penodol ar fonitro'r gofynion diogelu mewn cytundebau.

Adroddiad Blynyddol Panel Strategol Plant ac Oedolion

13. Cronfa ddata corfforaethol, integredig sy'n cofnodi holl staff y Cyngor sy'n gweithio gyda phlant a phobl ifanc.

- i. Comisiynwyd gwaith gan Archwilio Mewnol i asesu gweithdrefnau a phrosesau gwiriadau DBS ac ar sail y gwaith hwnnw gwnaed gwelliannau i'r broses gwiriad Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (DBS - Disclosure and Barring Service).
- ii. Cafodd Cronfa Ddata Gweithlu Diogel ei sefydlu i sicrhau fod yr holl staff sy'n gweithio gyda phlant a phobl ifanc ac oedolion bregus wedi eu hadnabod fel rhai sydd angen gwiriad DBS. Mae cyfres o sesiynau hyfforddi wedi eu cynnig i reolwyr er mwyn esbonio sut mae'r system yn gweithio.

14. Sicrhau bod trefniadau a gweithdrefnau ar gyfer diogelu Oedolion yn sgil argymhellion adolygiad Winterbourne

- i. Mae dadansoddiad o'r sefyllfa gyfredol wedi ei gyflwyno i'r Panel Strategol a gwaith pellach gyda'r Gwasanaeth Oedolion ac asiantaethau partner yn cael ei wneud i sicrhau fod argymhellion adroddiad Winterbourne yn cael eu gwireddu yng Ngwynedd.

Effaith y strategaeth

- i. Mae'n ddyddiau cynnar ar fesur effaith y strategaeth ond mae adborth gan swyddogion dynodedig yr adrannau yn awgrymu fod, er enghraifft, penaethiaid ysgolion yn llawer mwy ymwybodol o faterion diogelu ers y datblygiadau ym maes addysg y mae'r adroddiad yn cyfeirio ato. Mae hyn hefyd yn sylw cyffredin gan y swyddogion dynodedig fod dealltwriaeth o faterion diogelu wedi cynyddu yn sgil y cyfarfodydd codi ymwybyddiaeth ymhlith uwch-reolwyr a rheolwyr y Cyngor..
- ii. Bydd gennym fwy o dystiolaeth o effaith y strategaeth yn sgil yr awdit blynyddol o adrannau'r cyngor a'r ysgolion fel y nodwyd ym mhwynt 5, 6 a 7.
- iii. Bydd y gwaith ar ddatblygu mesuryddion ymwybyddiaeth nodwyd ym mhwynt 8 ar ddatblygu mesuryddion yn cynorthwyo'r Panel i fesur effaith y strategaeth a bod staff yn ymateb yn briodol ni faterion diogelu.

Argymhellion

- i. Bod gwaith y Panel Strategol Diogelu Plant ac Oedolion hyd yma yn cael ei gydnabod a bod sylwadau Estyn ar y cyrhaeddiad yn cael ei nodi.
- ii. Bod angen i'r Panel gadarnhau gwaith cyflawnwyd hyd yma a sicrhau fod gwaith ar osod trefniadau cadarn a chllir ar y lefel o hyfforddiant priodol ar gyfer aelodau a staff yn cael eu cwblhau'n fuan a bod holl aelodau a staff yn cymryd rhan mewn sesiynau codi ymwybyddiaeth neu hyfforddiant sy'n briodol ar gyfer eu rôl.
- iii. Bod angen sicrhau fod adborth lleol a chenedlaethol y rheoleiddwyr yn sgil eu hymweliadau diweddar yn cael eu nodi a'u cynnwys lle'n briodol o fewn y strategaeth a'r rhaglen waith.

Diwedd glo

Cyflwynir yr adroddiad yma er mwyn rhoi blas ar weithgareddau sy'n digwydd ym maes diogelu o fewn y Cyngor. Mae pwyslais y gwaith ar y ffaith mai cyfrifoldeb

Adroddiad Blynyddol Panel Strategol Plant ac Oedolion

corfforaethol yw diogelu ac nid ar gyfer yr Adran Addysg ac Adran Gwasanaethau Cymdeithasol yn unig.